

Pete Péter (1953–2022)

Pete Péter 1953-ban született Zalaegerszegen. Később a család Székesfehérvárra költözött, középiskolai tanulmányait már itt végezte. 1971-ben iratkozott be a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemre. Saját bevallása szerint, sok évfolyamtársával ellentétben, akkor fogalma sem volt arról, hogy mivel foglalkozik a közgazdaságtan. Mivel nem volt semmilyen támpontja ahhoz, hogy hogyan szelektáljon a gyakran ideológiailag terhelt és a jó minőségű hasznos kurzusok között, mindent tökéletesen megtanult. A matematika igényes tárgyak és a szocialista politikai gazdaságtan kurzusok tananyagát egyaránt. Ez utóbbiból a halála előtti években is képes volt hosszú bekezdéseket idézni szó szerint egy-egy tőle megszokott szarkasztikus poén keretében.

1977-ben szerzett okleveles közgazdász diplomát, majd a Budapesti Műszaki Egyetem Politikai Gazdaságtan Tanszékén kezdett dolgozni tanársegédként 1978-tól. Közben 1979-ben egyetemi doktori fokozatot szerzett alma materében. 1980-tól az MTA Közgazdasági Kutatóintézet munkatársa volt, amely intézmény akkor is meghatározó szerepet töltött be a magyar közgazdasági gondolkodás alakításában. Itt került olyan vezető kutató egyéniségek közelébe, mint Bródy András, vagy Kornai János, akiknek nézeteitől később, amerikai tanulmányai után jelentősen eltávolodott, azonban akkor ők és az intézet számos egyéb munkatársa új perspektívát nyitottak számára az akadémiai kutatások világába. Ekkoriban határozta el, hogy hivatásszerűen a közgazdaságtan tudományával fog foglalkozni és nem egy szocialista nagyvállalat középvezetője lesz, amit eredetileg elképzelt. Itt ismerkedett meg először a mainstream közgazdaságtan irodalmával is.

1985-ben, Magyarországon az elsők között, lehetősége adódott az Amerikai Egyesült Államokban továbbtanulni. A University of Connecticut közgazdasági doktori programjába kapcsolódott be hallgatóként. Tulajdonképpen itt sajátította el szisztematikusan a közgazdaságtan főáramának elméleti rendszerét, módszertanát és alkalmazásait. Ez a képzés persze radikálisan más jellegű ismereteket adott, mint amiket itthon megszerzett, ezért úgy számolt be erről a beilleszkedési nehézségekkel is terhelt időszakról, hogy gyakorlatilag éjjel-nappal tanulnia kellett. Be kellett hoznia azt a hátrányt, hogy őt a diplomája gyakorlatilag semmiféle szükséges előismerettel nem ruházta fel. Ez a rendíthetetlen szorgalom párosulva kiváló képességeivel hamar meghozta gyümölcsét, mert kiemelkedő teljesítményének elismeréseként már a doktori képzés közben felkérték, hogy kapcsolódjon be az alapképzéses hallgatók oktatásába, valamint közvetlenül a Ph. D. fokozat megszerzése után, 1988-tól a University of Coloradón kapott visiting professor, majd 1990-től assistant professor pozíciót.

1992-ben hagyta el az Egyesült Államokat miután megpályázott és sikeresen elnyert egy vezető elemzői állást Új-Zélandon az ország államkincstárában. Wellingtonban a gyakorlatban is volt lehetősége kipróbálni azokat a modelleket, amelyeket Amerikában tanult. 1994-ben tért vissza Magyarországra ahol ismét az MTA Közgazdasági

Kutatóintézetében helyezkedett el, ezúttal tudományos főmunkatársként. Kutatási tevékenysége, tankönyvei, számos kritikai írása, és a közéleti sajtóban megjelent rövid cikkei mellett elsősorban iskolateremtőként tekintünk rá, aki számos magyar felsőoktatási intézményben és műhelyben vett részt a közgazdasági oktatás megreformálásában.

Hazatérése után közvetlenül, 1994-ben kezdett oktatni a Debreceni Egyetemen. Ebben az intézményben is habilitált 2001-ben. Bár Debrecenben nem töltött be vezető szerepet az egyetemen, számos kollégájának formálta közgazdasági nézetrendszerét tisztelettel ébresztő tudásával. Igazi iskolateremtő szerepe azonban akkor kezdett kibontakozni, amikor Chikán Attila a rektorsága alatt elindított nagyívű tantervi reform részeként felkérte hogy a Budapesti Corvinus Egyetem, Makroökonómia Tanszékét vezesse 2002-től és így Kézdi Gábor, valamint Kertesi Gábor mellett a reform emblematikus figurájává vált. Túl a gazdaságtudományi képzések alapozó szakaszának modern nyugati tankönyvekre épülő átalakításán, vezetésével a tanszéken egy rendkívül erős oktatási és kutatási műhely, a Makrogazdasági Elemző és Előrejelző szakirány is létrejött az akkor öt éves képzés utolsó két évében. Itt számos fiatal kollégának adott lehetőséget bekapcsolódni közvetlenül a tanszék munkájába. Az így kialakult csapat rendkívüli lelkesedése és szakmai felkészültsége több évfolyamon keresztül alapvetően határozta meg számos hallgató világnézetét és ruházta fel őket olyan magasintű tudással, amellyel makroökonómiai területen kiváló szakemberként tudtak elhelyezkedni. Ezek a volt hallgatók számos olyan magyar és nemzetközi intézmény munkáját segítették és segítik ma is, amelyek a gazdaságpolitikára döntő hatással voltak. A szakirány és Pete Péter neve a munkaadók számára megkérdőjelezhetetlen minőségi márkajelként szolgált. Eközben bekapcsolódott a Láthatatlan Kollégium csapatába is, ahol több, azóta jelentős nemzetközi karriert befutott kutató tudományos pályáját indította el. Részt vett szakkollégiumi tehetséggondozásban és több szakmai elismerésben is részesült. Így 2006-ban egyetemi tanárrá nevezték ki és 2008-ban megkapta a Magyar Nemzeti Bank Popovics-díját, 2012-ben pedig a Magyar Felsőoktatásért Emlékplakettet.

Chikán Attila távozása után Pete Péter 2007-ben elhagyta a Budapesti Corvinus Egyetemet. A modern közgazdaságtan iránt elkötelezett korábbi kollégáival egy szélesebb körű csoportot szerveztek és együtt elindították az ELTECON projektet, azaz egy nyugati elitképzés mintájára egy rendkívüli aprólékossággal kidolgozott közgazdasági alapképzési program kifejlesztését, ahol az ismeretek gerincét a standard nyugati tankönyvek és a kurzusok szigorú egymásra épülése adja. A projektnek az ELTE Társadalomtudományi Kara adott otthont azzal, hogy Pete Péter vezetésével létrehozta a Közgazdaságtudományi Tanszékét, amely az ELTECON képzésekért felelt. Az Alkalmazott Közgazdaságtan alapszak (ELTECON-BA) 2008-ban indult el, majd 2012-ben indította el a tanszék a Közgazdasági Elemző mesterszakot (ELTECON-MA) is. Az ELTECON projekt kiemelkedően sikeresnek bizonyult a magyar közgazdasági felsőoktatásban. Viszonylag kis létszámú hallgatót különös figyelemmel és lelkesedéssel oktattak egy nagyon alaposan kidolgozott tanterv alapján, amely lehetővé tette, hogy számos hallgató tanulmányait a világ vezető közgazdasági graduális képzéseiben folytassa, illetve nemzetközi szinten is vezető közgazdasági tanácsadó cégeknél, vállalatoknál, nemzetközi szervezeteknél, pénzügyi intézményeknél, egyetemeken,

vagy kutatóintézeteknél kezdjen dolgozni Magyarországon és külföldön egyaránt. Az ELTECON-on felhalmozott tudást fémjelzi az számos magyar és nemzetközi tudományos versenyhelyezés, amelyet a szak hallgatói szereztek.

Pete Péter nem csak szakmai, hanem szellemi vezetője, arca és szimbóluma is volt az ELTECON-nak 2020-as nyugdíjba vonulásáig. A kezdetektől ő oktatta a Bevezetés a közgazdaságtanba című, akkor Magyarországon egyedülálló alaptárgyat, valamint egyéb kurzusokat a makroökonómia területéről, szintén egyedi tanterv alapján. Tehát ő volt az első oktató, akivel találkoztak a hallgatók a képzés során és az egyik utolsó is, azaz végigkísérte a hallgatók pályafutását. De ennél is fontosabb, hogy olyan sajátos hangulatot teremtett maga körül a tanszéken és a tanteremben is, amely a kollégákra és hallgatókra is átragadt és egy egészen különleges légkörben tette lehetővé az oktatást. A tudományos tartalom mellett hallgatók számos generációja visszahangozza a mondásait, rója és róttá le tiszteletét rajongói oldalán és hangsúlyozza minden lehetséges fórumon, hogy mi mindent köszönhet neki.

Pete Péter súlyos betegség után, de mégis mindenki számára váratlanul 2022 szeptember 19-én hunyt el.

Az ELTECON közösség tagjai, korábbi kollégái és tanítványai mindannyian örökre hálásak leszünk Neki a felbecsülhetetlen tudásért és élet bölcsességért, amit kaptunk Tőle és mindazért, amit létrehozott. Személyisége mind emberileg, mind szakmailag sokunk számára példaértékű marad.

Emlékét örökre megőrizzük. Nyugodjék békében!

Az ELTECON közössége